

T

Tandem selection: ការជ្រើសរើសជាបន្តបន្ទាប់

ការបង្កាត់ និងការជ្រើសរើសលក្ខណៈមួយនៅពេលមួយរហូតដល់កំរិតដែលគេចង់បាននៃការបង្កើនគុណភាព (សុវុឌ្ឍិកម្ម) សំរេចបានលក្ខណៈនោះ ។ គេធ្វើការជ្រើសរើសបែបនេះ ដូចជានៅក្នុងការបង្កាត់ចង់បានលក្ខណៈធន់នឹងជំងឺ និងភាពធន់នឹង ភាពត្រជាក់ តែគេកម្រប្រើនៅក្នុងវិស័យព្រៃឈើណាស់ ដោយសារតែរយៈពេលយូរពេកក្នុងមួយជំនាន់ៗ ។

មើល Elite, Independent culling, Mating design, Selection, Selection index.

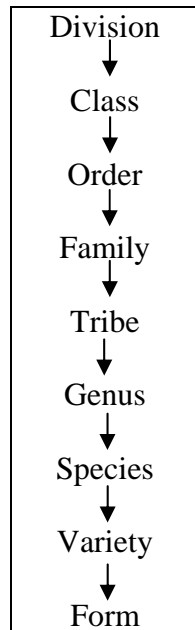
Taxon (pl. taxa): ចំណាត់ថ្នាក់

ជាប្រភេទលំដាប់ថ្នាក់ជាផ្លូវការណាមួយ ឧ: អំបូរ(family), សន្តាន/ភេទ(genus), ពូជ(variety) ។

មើល Family, Phylogeny, Taxonomic hierachy, Taxonomy.

Taxonomic hierarchy: ថ្នាក់នៃវត្តិករណ៍សាស្ត្រ (ចំណាត់ថ្នាក់)

លំដាប់ថ្នាក់នៃសារពាង្គកាយមានជីវិត(ឬផុតពូជទៅហើយ) យោងទៅតាមវត្តិករណ៍សាស្ត្រ ។ ចំណាត់ថ្នាក់កើតចេញពីរូបរាង(របស់សារពាង្គកាយ) ។ ជារឿយៗ មានថ្នាក់ខ្លះត្រូវបានគេចែកជា អនុថ្នាក់បន្តទៀត ឧ: sub-division, sub-class, និង sub-species ។ ជួនកាល ពាក្យ “Race-ពូជ” នៅចន្លោះ subspecies និង variety ។ ប្រភេទដែលគ្មានលំដាប់ថ្នាក់ (non-taxonomic) ដូចជាពាក្យ Provenance, Land race, និង Cultivar ជារឿយៗត្រូវបានគេប្រើជាពាក្យបច្ចេកទេសខាងបង្កាត់ពូជ ។ មើល Morphology, Phylogeny, Taxonomy

Taxonomy: សិក្សាអំពីចំណាត់ថ្នាក់

ការចាត់ថ្នាក់សារពាង្គកាយ រួមមានការធ្វើអត្តសញ្ញាណនាមវិស្វី យោងទៅលើប្រព័ន្ធធម្មជាតិ(ជាពិសេស គីលក្លណៈ រូប) ដែលពណ៌នាពីវត្តន៍ ។

មើល Morphology, Phylogeny, Taxon, Taxonomic hierachy.

Tegmen: ស្រទាប់ក្នុងនៃសំបកគ្រាប់

ខាងក្នុងសំបកគ្រាប់ ជាធម្មតាស្តើង និងទន់ ។
មើល Seed coat, Testa, Sarcotesta.

Temperate recalcitrant: ប្រភេទគ្រាប់សើមធុនកណ្តាល

ក្រុមមួយនៃប្រភេទគ្រាប់សើមដែលងាយហួតបន្តកសំណើម ហើយមិនធននឹងការស្ងួតទុកដែលមានបន្តកសំណើមទាបទេ តែវាធុននឹងសីតុណ្ហភាពទាប ដែលជាចំណុចខុសប្លែកពីប្រភេទគ្រាប់សើមក្នុងតំបន់ត្រូពិច ។
ប្រភេទនេះមានច្រើន ក្នុងព្រៃតំបន់ត្រជាក់បង្អួរ ដូចជាប្រភេទ *Quercus*, *Acer* និង *Fagus* ។
មើល Intermediate, Orthodox, Recalcitrant, Storability.

Test design: គ្រោងការណ៍ធ្វើសោធន៍

មើល Experimental design, Genetic test, Mating design.

Testa: សំបកគ្រាប់ផ្នែកខាងក្រៅ សំបកគ្រាប់

ផ្នែកខាងក្រៅនៃសំបកគ្រាប់ ជាធម្មតា វារឹងនិងស្ងួត ប៉ុន្តែវាអាចមានទន់ ចំពោះប្រភេទខ្លះ (មើលពាក្យ sarcotesta) ។ ជាញឹកញយ ពាក្យនេះ គេប្រើវាមានន័យដូច Seed coat ដែរ (សំបកគ្រាប់) ។
មើល Sarcotesta, Tegmen.

Tester design: គ្រោងការណ៍បង្កាត់ជាហ្វាក់ទ័រ

មើល Factorial design.

Tetraploid: តេត្រាប្លូអីត (មានក្រូម៉ូសូម 4n)

មាន 4n ក្រូម៉ូសូម ។ មើល Chromosome set, Diploid, Haploid, Polyploid.

Tetrazolium: សារធាតុគីមីម្យ៉ាងឈ្មោះតេត្រាសូឡូម

មើល TTZ.

Thousand (1000) seed (grain) weight: ទំងន់ក្នុង១០០០គ្រាប់

ទំងន់គ្រាប់ដែលសំដែងជាទំងន់នៃ១០០០គ្រាប់សុទ្ធ ជាខ្នាតបទដ្ឋានក្នុងការពិសោធន៍គ្រាប់ ។
មើល Seed weight, Seed testing.

Threshing: ការប្រឡេះយកគ្រាប់ (បោក បែន ជាន់ ជំ)

ការបំបែក និងការយកគ្រាប់ចេញពីប្រភេទផ្លែស្ងួតតាមវិធីមេកានិកទៅលើផ្លែ ឧ: បោក វាយដំ ជាន់បែន ជាន់ទន្រ្តាំ ឬប្រើម៉ាស៊ីនបោកបែន ។ មើល Extraction, Flail.

Tissue culture: ការបណ្តុះកូនឈើពីជាលិកា

ការដុះចេញពីកោសិការបស់រុក្ខជាតិ ឬកំទេចតូចៗរបស់ជាលិកានៅក្រោមលក្ខខណ្ឌត្រួតពិនិត្យនៅក្នុងសារធាតុបណ្តុះ(medium-មេឌ្យែម)គ្មានមេរោគ។ សារធាតុបណ្តុះ ត្រូវបានគេរៀបចំឱ្យត្រូវនឹងតំរូវការរបស់ជាលិកានោះ ឧ: ដាក់ហ្វូមូន និងសារធាតុចិញ្ចឹម ។

មើល Micropropagation, Somatic embryogenesis, Totipotency, Vegetative propagation.

Tolerance: ភាពធន់

វិសាលភាពនៃបរិស្ថានមួយដែលសារពាង្គកាយមានជីវិតអាចរស់នៅក្នុងនោះបាន ឧ: ការធន់នឹងសីតុណ្ហភាព ការធន់នឹងសំណើម ។ នៅក្នុងការពិសោធន៍គ្រាប់ពូជ ការអនុញ្ញាតឱ្យភាពលំអៀង(បូក ឬដក) មានក្នុងបទដ្ឋានគំរូ(standard-បមាណីយ) ។ មើល Replicate, Seed testing.

Tomentose: មាននោមច្រើន ដែលដុះនោមច្រើន

Topcross test: ការពិសោធន៍កូនកាត់

ការសាកល្បងកូនដែលបានមកពីការបង្កាត់មេបុរិសមួយៗជាមួយលំអងសាកល្បងដូចគ្នា ។ លំអងអាចបានមកពីដើមនៅក្នុងឡូត៍មួយ ឬជារបាយពីដើមឈើមួយចំនួននៃដើមបេក្ខភាពសាកល្បង ប៉ុន្តែមិនត្រូវរារាំងការចូលរួមរបស់មេបុរិសោធន៍ទេ ។

មើល Cross-pollination, Diallel cross, Mating design, Polycross test, Progeny test.

Topophysis (plagiotrophy): បាតុភូតដុះតាមទំលាប់

ជាបាតុភូតលូតលាស់របស់ ចុងបំបៅ ពន្លកត្រួយ និងកំណាត់មែក ដែលនៅរក្សាទំលាប់លូតលាស់តាមទិសរបស់វា ។ ដូចជាមែកផ្សិតកាត់ពីមែកត្រង់ ពេលយកទៅដាំ វាលូតត្រង់ កាលណាកាត់ពីមែកចម្រើង ពេលដាំវាដុះទៅចម្រើង ។ មើល Cyclophysis, Hedging, Juvenile, Mature, Orthotropic growth, Plagiotropic growth, Periphysis.

Totipotency: សក្តានុពលកោសិកាអាចដុះជាដើមឈើ

សមត្ថភាព នៃប្រភេទណាមួយនៃកោសិការុក្ខជាតិ ដែលអាចបំបែក បង្កើតជាដើមរុក្ខជាតិមួយបាន ។ ដើម្បីដឹងពីសក្តានុពលនេះ គេកាត់កោសិកាមួយដុះចេញពីរុក្ខជាតិនេះ ហើយដាក់វាក្នុងសារធាតុចិញ្ចឹមដែលវាត្រូវការ តើវាអាចដុះ ឬទេ ។

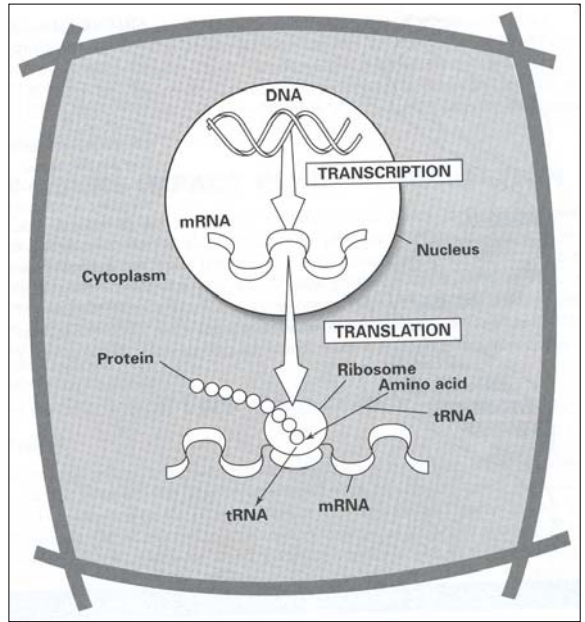
មើល Meristem culture, Somatic embryogenesis, Tissue culture, Vegetative propagation.

Trait: លក្ខណៈ (ប្លែងពីថែប) មើល Character

Transcription: ការចំលង

ដំណើរការដែល RNA នាំសារមួយត្រូវបានបង្កើតជាកញ្ចប់កំណត់មួយនៃ DNA របស់មេបា នេះ នៅកំឡុងពេលសំយោគប្រូតេអ៊ីន ហើយនិងការតំរូវប្រតិបត្តិយូដីននេទិក ។

មើល DNA, Genetic code, Protein synthesis, RNA, Translation.

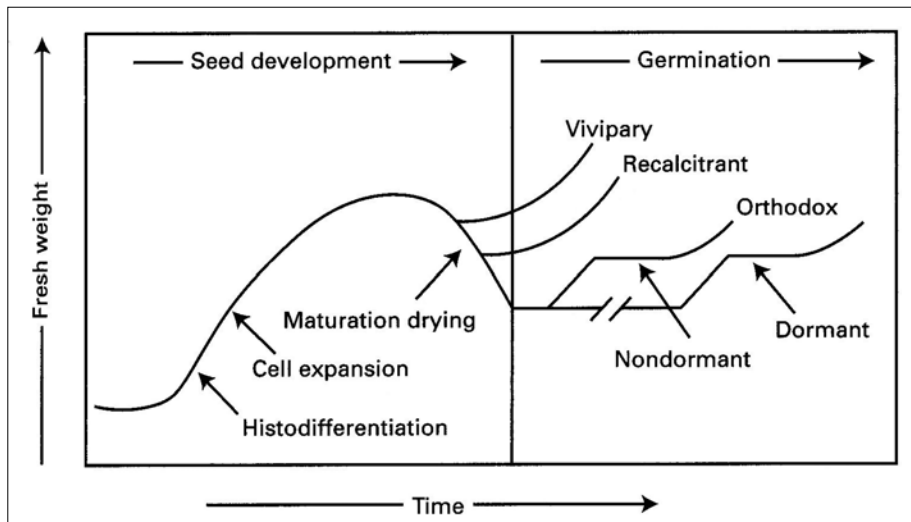

Transgressive segregation: ការសំដែងលក្ខណៈនៅជំនាន់ទី២ វិនិយោគកម្មនៅជំនាន់ទី២

ការលេចឡើងលក្ខណៈនៅជំនាន់ F₂ ឬការធ្វើវិនិយោគកម្មជំនាន់ផ្សេងៗ របស់ឯកត្តៈដែលការសំដែងឡើងនូវលក្ខណៈមួយចំនួន (ជាធម្មតាវាស្ថិតនៅក្នុងមេបា ឬមិនសំដែងចេញមក) គឺមានច្រើនខ្លាំងជាងនៅក្នុងជំនាន់មេបា របស់វា ឬជំនាន់ F₁ ។

មើល F₁, F₂, Heterosis, Hybrid.

Transition from seed development to seed germination: អន្តរកាលពីការវិវឌ្ឍន៍គ្រាប់ទៅដំណុះ

Translation: ការបកប្រែ

ជាដំណើរការក្នុងការសំយោគប្រូតេអ៊ីនដែលក្នុងនោះ យូដីននេទិករបស់ DNA ត្រូវបានសំដែងជាលំដាប់

អាមីណូអាស៊ីដ (ប្រវែងផលិតផល) តាមរយៈភ្នាក់ងារនៃ mRNA នាំសារ ។

មើល DNA, Protein synthesis, RNA, Transcription.

Treatment: ការថែទាំ ការដាំពិសោធន៍ពូជ

នៅក្នុងន័យបច្ចេកទេសខាងពិសោធន៍និងស្ថិតិ (statistic) គឺថាជាការពិសោធន៍មើលកត្តាប្រែប្រួលផ្សេងៗ ។ នៅក្នុងន័យខាងរុក្ខវប្បកម្ម ពាក្យនេះអាចមានន័យថា ការធ្វើឱ្យរហាល ការដាក់ដី ។ល ។ ពោលគឺវាមានន័យទៅតាមបច្ចេកទេស ។ នៅក្នុងការរៀបចំប្លង់ធ្វើសុវ្យាប្យកម្មដើមឈើ ពាក្យនេះអាចមានន័យថាជាការធ្វើពិសោធន៍ដាំប្រភពកំណើត និងកញ្ចប់គ្រាប់ពូជផ្សេងៗគ្នា ។

មើល Experimental design, Seedlot, Variation.

Treatment, seed- : ការដាក់ផ្ទាំពុលលាយក្នុងគ្រាប់

ការដាក់ផ្ទាំពុលលាយជាមួយគ្រាប់ មិនត្រូវយល់ច្រឡំជាមួយពាក្យ Pre-treatment (ប្រព្រឹត្តកម្ម) ។

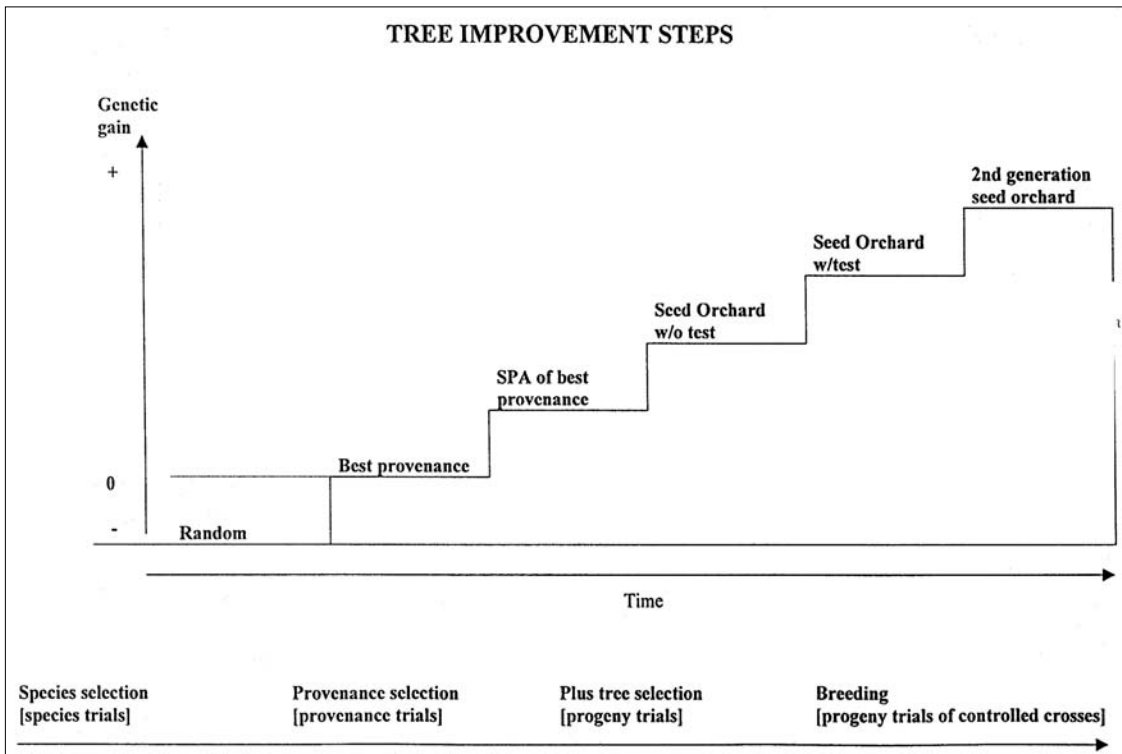
មើល Carbon dioxide, Fumigation, Pathogen, Phytotoxic, Pre-treatment.

Tree breeding: ការបង្កាត់ដើមឈើ

មើល Forest tree breeding, Forest tree improvement, Plant breeding.

Tree improvement: សុវ្យាប្យកម្មដើមឈើ

មើល Forest tree improvement.

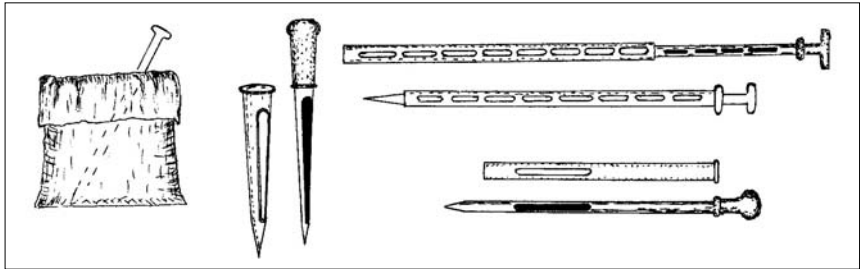

Trial = test: **ការដាំសាកល្បង**

មើល Provenance trial.

Trier: **ឧបករណ៍សំរាប់ចាក់យកប៉ាន់គ្រាប់ពូជ**

ឧបករណ៍មួយដូចបំពង់សំរាប់ចាក់យកគំរូប៉ាន់គ្រាប់ពីកញ្ចប់គ្រាប់ពូជ ។ ឧបករណ៍នេះមានបំពង់២ បំពង់មួយស្លូកខាងក្នុងបំពង់មួយទៀត ។ មានរន្ធជាច្រើននៅតាមបណ្តោយបំពង់ទាំង២ដើម្បីឱ្យគ្រាប់ធ្លាក់ចូលក្នុងបំពង់នៅពេលណាដែលទាំង២ នៅត្រូវគ្នា ហើយរន្ធនេះអាចបិទជិតវិញនៅពេលគេមូលបំពង់ខាងក្នុងទៅឆ្វេងឬស្តាំ ។ មើល Sample.

Triploid: **ទ្រីផ្លូអ៊ីត**

មានក្រូម៉ូសូម $3n$ ។ មើល Double fertilization, Endosperm, Hybrid sterility, Polyploid.

TTZ (Tetrazolium): **តេត្រាសូដូម**

តេត្រាសូដូម(tetrazolium)ឬតូប៉ូក្រាហ្វីខលតេត្រាសូដូម(topographical tetrazolium) ។ ជាសារធាតុគីមីម្យ៉ាងដែលប្រើសំរាប់ដាក់ពិនិត្យមើលជាលិកាមានជីវិត ។ តេត្រាសូដូមធ្វើឱ្យកោសិកាមានជីវិតឡើង ពណ៌ក្រហម ដោយការកាត់បន្ថយរបស់អំបិលតេត្រាសូដូមគ្មានពណ៌ ធ្វើឱ្យឡើងពណ៌ក្រហម ។ ការកាត់បន្ថយពណ៌នេះ គឺបណ្តាលមកពីការដកហែដ្រូជែនចេញ ជាក្រុមមួយនៃអែនស៊ីមអុកស៊ីកម្ម ដែលមាននៅក្នុងកោសិកាមានជីវិត ។

មើល Dehydrogenase, Seed testing, Viability.

Tumbling: **វិធីជំរុះគ្រាប់ក្នុងធុងបង្វិល**

ប្រតិបត្តិការ ដែលកោន ឬផ្លែត្រូវបានដាក់នៅក្នុងធុងបង្វិលមួយ ដែលធ្វើឱ្យគ្រាប់រមៀល និងបោក ហើយធ្វើឱ្យគ្រាប់ជ្រុះចេញពីផ្លែ ។ វិធីបង្វិលក្រឡុកនេះ គេអាចប្រើខ្ទប់ផ្សំជាមួយការបញ្ចូលកំដៅជាមួយ ដូចជាឡបង្វិលផងដែរ ។

មើល Extraction, Kiln.